

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiado tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánató példányok iránt csupan a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés félével és pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Ministeri jelentés és rendelet; nézetek a hivatalok betöltése iránt. — Ó fels. kegyelm. királyunk levele az ország nádorhoz. Országgyűlési utolagos közlemények. — Törvényhatóságok: Tolna, Fejér, Marmaros és Liptómezők közgyűlések; pesti mozgalmak.)

Külföld, (Ausztria, Anglia, Német, Dán, Lengyel és Oroszország.)
Értesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDELY.

A kormányi rendeletek és tudatandók lehető terjesztésbeni közremunkálásra az illető lapok szerkesztői is megkérve és felhivatván, mi is közöljük a következőket.

Polgártársaink!

Az országgyűlés eloszolván, a hazának közkormányzását a törvények értelmében átvettük.

Midőn ezt a haza minden törv. hatóságaival 's egyes polgáraival tudatjuk, felhiva érezzük magunkat kinyilatkoztatni: miként nemcsak közügyeinket igazgatni, hanem a további kifejlődést is előkészíteni és biztosítani tisztünk levén, ennek érdekében a nemzetnek és minden egyes honpolgárnak törvényes szabadságát 's a rendet, mint a szabadság föltételét, hatalmunkban álló minden eszközökkel védeni, és fentartani kötelességünknek ismerendjük.

Minélfogva a törvény nevében a hatóságoktól, egyes tisztviselőktől, és a hon minden polgáraitól hazafini közremunkálást kívánunk, megvárva azon engedelmséget, mellyel a törvényeknek mindenki tartozik.

Eljárásunkról annak idejében felelni úgy tartjuk kötelességünknek, mint dicsőségünknek. Pest ápril 16. 1848. A magyar független miniszterium, gr. Batthyány L., Deák F., b. Eötvös J., Klauzál G., Kossuth L., gr. Széchenyi I., Szemere B.

Rendelet.

Miután a megyék kormányzása főispánok helyett helytartókra alkotványellenesen bízott;

Miután a megyei főkörmányzóknak fizetések a törv. hozás mellőzésével emeltettek föl, és e fölemelt állapotban az országgyűlés kijelentett akarata ellen tartattak fen.

Ezennel rendeltetik:

1) A megyék főispánhelyettesei hivatalaikról fölmentetnek.

2) A megyei főispánok fizetései az 1845ik év előtti állapotba helyeztetnek viszsza.

3) Azon utasítás, melly a megyei főispánokra nézve 1845. augusztus 14-éről adatott ki, megszüntetvén, kötelességüknek a törvények rendeleteihez képesti teljesítésére utasítottak.

4) Melly megyékben jelenleg főispán nincsen, azokban addig, míg főispán neveztetnek ki, törv. értelme szerint a kormányzás az alispánt illeti. Pest ápril 16. 1848. Szemere Bertalan. Belügyminiszter.

Pest, ápril 18-án.

Igen helyesen tón a miniszterium, hogy legelső teendőjének ismeré, a törvénytelen adminisztratorokat elkergetni bitor állásaikból. Csak azon nem fog el csodának, hogy ez emberek elég szemtelenséggel bírhattak remélni hivatalaik megtartását; alig hallánk néhány esetet, hogy a 32 darab közül valamelyik lemondott légyen. Részünkről, ha valahol, itt igaznak találjuk e mondást: „bonum ex integra causa, malum e quolibet defectu,” mi alkalmazva annyit tesz, hogy azon főispánok, kik a törvénytelen fizetést, a még törvénytelenebb praesidialistákat elfogadják — szinte azon bánásmódot érdemlenek, mellyet drágalátos collegáik — az adminisztrator uracsok — tapasztaltak.

Milyen voltak azok is különb emberek? nem üzték e szint-olgyalázatosan a depravatio ördögi mesterségét, nem hódoltak e föltétlenül az absolutismuskhoz? sőt nem tetézték e büneiket még azzal is, hogy nemcsak otthon vesztegettek, de magában a törvényhozás szent terében ishintegtetni kezdék a lelki depravatio magvait.

A nemzet igazságos kívánatai mind az ő elleszegüléseiken törtek meg; — ők sodorták volna hazánkat az absolutismus emésztő örvényébe menthetetlenül.

Miért kiméltessenek tehát? hogy nevek törvényes vala, hogy félelmes hatalommal bírnak? — De hát a nemzet igazságos haragja, melly rájuk nehezedik, nem félelmes é? A konkolyhintó sátn ezentul is eltiportatik. Ha illyesmit egy város ellenében el lehetett mondani, — miért ne néhány, a közvélemény által is kárhoztatott, ember ellen? Gyökeres javításoknál a legyezetés igen helytelen gyöngédség. Udváriságra semmi szükségünk. —

Hogy tehát a bonum ex integra causa valóság legyen, a praesidialisták főispán uraknak is adassék ki az obsit.

Ugy halljuk, hogy a kamarai hivatalnokok mind egy lábig megerősítvék állásaikban.

Uj institutio és régi emberek nem férnek együvé! Szabadság és absolutismus soha nem érintkezhet polusok.

Nagyon szépen hangzik, miként úgy menjünk az ujkorba át, hogy föltötte mindenki csak örülhessen, és szomorúságra ne legyen oka. Igen ám! de e tételnél nem csak a régi emberekre kell tekintenünk; vagy az uj kor emberei föltétlenül csak örülni köteleztessenek?

Nem igazak é Deák Ferencnek azon, a törvényhozás asztalánál mondott szavai: hogy az átalakulásnál az ország legszebb, legértelmesebb osztálya: minő a mezei gazdák és ügyvédeké áldozatul esett, — pedig a haladásnak barátai és pártolói ők voltak; és nem igaz é, hogy sok fiatal ember a fonák institutio mellett szerzett tanulmányait azon célra, mellyre szánvák, nem fordíthatván, kenyér nélkül maradt, pedig ők küzdöttek, ők ontandák vala szívök meleg vérét a szabadságért, az ő lángoló hazaszeretetök segíté kivívni azon reformokat, mellyek isten is úgy akarván, boldogítani foghatnák jelenben a nemzetet.

Szabad é róluk megfedekezünk, oly emberek miatt, kik egész készséggel vették föl a szolgaság jármát 's egész készséggel segítékkovácsolni a bilincseket a nemzet nyakára?

Ezek öröme kedveért szomorítsuk é meg a hazának szabadság bajnokait? azért engedjük é folsarjadzani az általános elégtelenség bujtorjányát, mert a kegyelemvesztett szolgálócsoport zavaroghatásától félünk.

Nagyon jól tudom, hogy a szolgálékü ember, ha lekenyerezük, ügyünknek magáévá teszi: ki legmélyebben megöröbedt a zsarnokság előtt, ha állását biztosítjuk, legdühösebb ellene leend azon hatalomnak, melly őt a porig süllyeszté. Az uj hatalmat szolgálóg leg fogja dicsérgetni mindenfelé, buzgó párhívtvát esküszik, 's vakon engedelmeskedni fog.

De azt sem feledjük ám el, hogy ki eszközé lenni megszokott, jöjjön egy másik, akár basai hatalom, megint annak szolgáló, mert nincs becsérzete, mert a szabadságot nyomoru önérdékének alá rendeli.

Nekünk nem vakon engedelmeskedő gépekre, de meggyőződésből buzgólkodó nemzeti tisztviselőkre van szükségünk: olyanokra, kik a nemzet javát piszkos önérdékeiknek alá nem rendelik soha, kik idegen hatalomnak rabeszközei lenni nem bírtak, inkább szabad szegénységben veszték volna el.

Sokan becsületnek tartanák szolgálni a nemzetet, édesnek hinnék a kenyeret, mellyet nekik szabad nemzet küzdéseik méltó jutalmul nyújt. — Mig most bizonytalanságra hagyatva, nyomorubb leend állásuk, mint volt az idegen járom alatt.

A kormányon ülő férfiak egyike jóslá 's pedig, hinni akarjuk, szent meggyőződésből, hogy a proletáriusokról megfedekezés rázza meg a statusokat, — és még sem iszonydotok magatok teremteni proletáriusokat? Vagy a rázkódásokban telik lelketök öröme? Golub Vilmos.

A „bécsi ujság“ 107. száma hivatalos rovatában, pedig ő felségének, Magyarország nádora és kir. helytartója István főherczeghez intézett következő cabinéti irata olvasható:

Kedves öcsém főherczeg István!

A felelős magyar ministerium alakítása tárgyában, 1848. mart. havában magyar rendeimhez kiadott intézvénym, valamint annak a rendek általi elfogadtatása nyilvános lapok utján a nem magyar statusaim felelős ministeriumának is tudomására jutván, az utóbbi szükségesnek tartotta nálam a végett sürgetőleg lépést tenni, hogy minden aggodalom elhárítása végett a nagylelkü magyar nemzet és képviselői által mondatnék ki, miszerint az egész osztrák monarchián fekvő közös statusadosság igazságos arányban, a magyar korona alatt levő tartományokra is átruházassék.

Mivelhogy ezen intézvények által Magyarországnak többi statusaimhozi alapviszonyai, mikép ezek a pragm. sanctio által megállapítottak, nem változtak, sem változni nem fognak; 's mivel az én nem magyar statusaim ministeriuma által nyilvánított aggodalom, a magyar nemzet nagylelkü érdeméneinek megfelelő őszinte nyilatkozat által könnyen és hamar megszüntethetik; és mivel e tárgyban, az országgyűlés legközelebb leendő bevégeztetése miatt formaszertint törvényes intézkedés kesesztül nem vihető: ezeknek következtében ezennel kedveltségedet sürgetőleg felhívom, hogy az ország rendjeivel illő módon annak szükségét tudassa, miszerint

birodalmam nyilvános hitelének fentartására részokról olly őszinte kijelentés történjék, hogy általa magyar tartományaimnak a közös statusadosságban részvétele iránti minden aggodalom nyugtatólag megszüntessék. A rendek illetően őszinte nyilatkozata létrejöttében a birodalom véderói, mellyek jelenben a birodalom ügyére és javára minden erők egyesítését kívánják, feltűnő növekedést nyerendnek, a bizalom megerősödik, és a nagylelkü érdeménekek, miket a magyar nemzet minden fontos időszakban tanusított, uj jele fog adni. Az én hű magyar nemzetem, valamint kedveltséged, ki iránt ezen nemzet méltán teljes bizalommal viseltetik, elfognak ez által távoztatni minden okot a tartományaim eddig testvéreileg egyesült népei közti olly fontos és kívánatos egység megzavarására, és teljesítendik legbensőbb kívánatomat, a legszorosabb összeköttetés fentartása iránt.

Személyes tudomásom végett hozzáteszem még, hogy az esetben, ha a statusadosságban részvét aránya föltölt valami tájékozás szükségeltetnék, kedveltséged azon szempontból indulhatand ki, miszerint Magyarországnak az összes monarchiához viszonyba illő mértékben vétetnék tekintetbe, ha reá az összes statusadosság mintegy negyedrész, 10 milliónyi mennyiségű évenkénti adóban ruháztatnék. Bécs, ápril 7-ken 1848. Ferdinánd m. k. (H. K.)

Ezen fontos kir. iratról közelebb mi is elmondandjuk nézeteinket.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Ápril 3. d. e. 11 órakor tartott ker. ülés részletei. Széchenyi István. Uram! Ambár a böbeszédű magyarok sorába tartozom, még is ez országgyűlés alatt nem sokat untattam önöket, — most azonban engedjenek meg, hogy türelmüket igénybe vegyem. Csekély belátása szerint — úgy mond — ez óriás eseményekben, mellyek néhány nap alatt egy század teendőit tették ki, az állásokat constalrozni kellvén első főpont az, hogy az országgyűlés mielőbb oszoljék el, másik, hogy minden reactio előidézésétől ovakodjunk. Nagy csatákban kicsinségekkel bibelődni nem lehet, nehogy a sok apró érdek megsértéséből eredhető reactio az eredményt kétségbe tegye. Soha életében semmi úgy meg nem hatotta, mint Kossuth Lajosnak tegnapi beszéde: melly után úgy van meggyőződve, hogy municipium nélkül a zivatar bennünket elsodor. Átlátja ugyan a municipium hiányát — de annak a felelős ministeriummal összeegyeztetéséhez nem kell quadratura circuli kitalálására igényelt combinatio. A municipium eszközendi azt, hogy a nemzet alkotványos kerékvágásából ki ne zökkenjék. Mindenek előtt akarunk kell tethat, hogy a municipium megmaradjon: de olly szerkezetbe sem kívánna szoríttatni, melly az országot mozdulatlanúságra kárhoztatva, reactiót idézzen elő. Mi kormányoz most a megyékben? A népérzelem, a hazafiai szent érzés. Ki gondolhatta volna, hogy olly nagy tömegnek, minők most az országban összegyűlnek, csendesesen szétoszoljanak! Ki parancsol nekik? egyedül azon nagylelkűség méltánylása, hogy a nemesség testvéreként az alkotvány sanczaiba vevé a népet. — Most rendelkezéseinkben részletekbe nem bocsátkozhatunk. Most ideiglenes intézkedésnél egyébre nincs idő: most mielőbb szét kell mennünk, hogy a felelős ministerium a nyert esata gyümölcseit nyújtsa az országnak. De azt mondják, hogy a ministerium provisio nélkül nem járhat el. Nincs meszsze a képviselők országgyűlés, addig elég, ha rendet tart a ministerium: könnyebb lesz annak haladni már, ha mi egy mocsáros feudális rendszer hínáraitól kibontakozánk. A legrosszabb szerkezetű gép is jól mozog, ha helyes tapintatu egyedek állanak élén, mig a legjobb is csak döcög, kellő egyedek hiányában. Átlátja szóló, hogy a megye jelen szerkezetében nem maradhat: de hiszi, magától is jóra fejlődik majd a dolog. A törvényjavaslat ellen kifogása nincs, csak hogy jelen körülményeinkben életbe léptetni nem tartja tanácsosnak. Jelen ünnepi állapotunk sokáig nem tarthat, az uj rendszerrel az érdekek összeütkezésbe jönnek, és majd akkor rendre lesz szükségünk. — A megyék rendezését illető problema megfajtését az életre hagyja, az elemek küzdelme jövő országgyűlésig tisztába hozhatja az egészet. — A nemességet tényleg kizárni nem akarná: mert nemzetiségünk képviselője csakugyan ez. Most divatba jött mondogatni, hogy már többé a nemzetiséget védeni nem kell, — a testvériség összeolvast minden nemzetiséget: úgy de a szláv épen ezt hirdeti, és majd mellyik olvasztja föl másikat? — Minden nemzetiség iránt becsüléssel viseltetik: azonban épen azért a magyar nemzetiséget minden áron megőrzetni kívánja. Annihilátálni nem akar, — ennél sujtóbb emberre nem lehet, mert az nemcsak a testre, de lélekre is zisbasztólag hat. — A vén ember mi egyébben keresné örömét, minthogy családjá, rokonai magyarok nyelvben és érzelmben egyiránt. Inkább börtönben akar sinlenni, mint magyar nemzetiség nélkül lenni szabad. — Ezért nem akarná a különben is tömördekét áldozó nemességet kizárni, mert a nemzetiség képviselője mostanság csakugyan ez. Pest követének beszéde tegnap elragadá őt, vele abban egyetért, hogy a megyét fen kell tartani, csak azt nem hiheti el, hogy a nemesség befolyása megromtaná a rendet. A levegő már ollyan, hogy ha a nép be nem menne is a gyűlésbe, az egyenlőség nem vesztézetethetik. Sokszor hallá, hogy minden ember egyenlő: pedig az isten a legnagyobb privilegium osztogató, mert az egyik embert nagyszerűvé teremté, mig a másiknak alig juttatott egy kis velőt, ez így megy minden

tulajdonainkra nézve. Annyi igaz, hogy a szabadságra mindenki hívja van. — Szólok még sok ilyeket mondott el, végül úgy mond — most, midőn minden kö ügyis megmozdult, legalább a municipiumokat törvényes uton ne mozgassák hagyjuk fejlődni, ha mindenki megállja helyét úgyis azon törekvünk, hogy casta ne legyen. Nemzetiségünket magunk ne ássuk alá. — A megyegyűlésen az eddig részvevőkön kívül, még a helységek küldöttjei is jelennek meg. Ez alázatos indítványa. (Eljenzés). — **Bónis.** A törvényjavaslatot pártolólágy nyilatkozott. — **Hun-** **kár** pedig az emancipált, független nemesség mellett igyekvék törni lándzsát.

Ezután az elnökség elegendesülbe hívá a rendeket, mely után országos ülés tartatván az eddigi alsó táblai megállapodások hitelesítették meg, s a földi válaszokról tételt jelentés. **Kossuth** szabadságot von megjegyezni, hogy miután a felségével a miniszteriumra nézve a nemzet megegyezett, a törvényeket cancellariatagja többé nem ellenjegyezheti. (Helyeslés). Igaz, a szoros formáság mellett ez még megjárja: de miután a cancellaria, mint dicasterium megemmitelt, fel kell írni a felségének, hogy ez országgyűlési törvényeket **Battyhány** által contrasignáltassa. Köz helyesléssel fogadtatott az indítvány. **Személy** nök. Az országgyűlés bezáratása napját szorgalmazó fölíraton stilaris változtatásnak kell történni, miután a felsége eziránt megelőzőleg nyilatkozott már az elegendes ülésen fölolvasott leiratában.

Ezek végeztével az ülés ismét kerületivé alakult. **Pázmány**, **Urain!** Látom önök képéről mintegy ezt sugni fülembe, no te ugyanagy fába vágatd fejszédet, midőn tegnapi nyilatkozatoddal előjövél. Nem tehet róla, ha a tegnapi nyilatkozata nem tetszett, lehet az vakmerő, de igaz. Pestnek kellene felelnie: de vele nem áll egyenlő térer. Ő nemcsak hazánkban, de nyíltan megvallja, egész Európában népszerűséggel bír. (Eljenzés). És népszerűségét úgy uton érdemlé meg, s olyannyira, miként soha egyetlen diadalmas hadvezér sem, ő népszerűségének magas halmán áll, míg szóló alatt a közönséges emberek sorában, hol nálánál többen vannak egy fejvel magasabbak. Pest köv. szónoklatának erejével (szóló sem véve ki) kebleinket megrázza, sőt föllázíthatja tetszése szerint: és ennyire ellen, szóló csak egyszerű füzveszszóvel bír. De azért sem küzdhet vele, mert elvileg legkisebb különbség sincs közük: különbözik annyiban csupán, hogy a körülményekben, melyeket ő előteremtett, a kivétel módját másként látja. Engedjenek meg mégis, hogy néhány észrevétel tegyen. **A** municipium erős támasz a közhatalom ellen, mely ellen a szabadságot megová. Azonban hite szerint, valamint a nemesség gyümölcs csiráját legkeményebb kéreg takarja, mely azt a vihar ellen védi; de fölsütvén a tavaszi napsugár a héjnak szét kell pattannia, hogy a csira fölviradjon: úgy a megyerendszer is szétpattanand, midőn a szabadság napja — a népképviselet — fölviradott. Szólok a municipiumnak őszinte barátja, de úgy látja, hogy népképviselet mellett az olyan, mint a száraz holipli, melyet a vihar egyetlen csapása őröszszesz, mert a nagyobb hatalom mindig absorbeálja a kicsinyt. Kik azt hiszik, hogy a jelen amabilis confusióban megtarthatni a municipiumot, — igen esalatoznak; — ha fentartható az, csak a pesti indítvány szerint történhetik meg. Egyébiránt a községi és megyei rendszert őröszszeszavarni nem kell. Amazt ápolni kell, mert basisa a szabadságnak: de a megyei legkevésbé sem védheti a szabadságot, a politika most már körében tartozván, s pedig azért, mert különben felelős miniszteriumunk nem lehet. Sejtelmekben apodicticai igazság nem lévén, felhagy jóslatával, csak arra akar felelni, hogy a nemzetiség a megye által őriztetett meg, minek szóló ellenkezőjét látszott vitatni, midőn a municipium megszorítását ajánlá. Pest k. a hisztóriát szegző szóló ellen. **József** német kormányáról szóló annyit tud, hogy ő élőnyelven akarván igazgatni, a helytartótanács tagjait felszólítá, hogy magyarul igazgassanak, mire azok a nyelv képzettségével feleltek. Ekkor hozá be **József**, a holt latin nyelvet kiküszöbölendő, a németet. Nemzetiségünket a nép és reform vallás a közép nemesség tartá meg. A kérdés jelenben szavazatot nem sürgetdetanacsolja, ha megtartani akarják a municipiumot, fogadják el a pesti indítványt.

Kossuth: Nem fog a tárgyhoz mélyen szólani, tegnap eleget mondott véleménye okadatolására. Most csak tisztelt barátjához van néhány szava. Mellőzi azt, mit barátsága hajlandóságából személyére vonatkozólag mondott: isten mentse meg szólót, hogy maga azokat valóknak érezze, akkor maga mondaná ki fejére az ostracismust, mert a szabadságra nézve veszélyessé vált. És bizik istenben, hogy olyak érzelmétől megőrzi kebelét. — Igaz az európai viszonyok ismeretével vesződő statusphilosofok kétségbe vonják, hogy megye és felelős miniszterium őröszszeszegyzethetők: de tán szóló van hivatva arra, hogy megmutassa az életben, miként e két intézmény között nincs ellenkezés. A szabadságnak az biztosítéka, hogy mindenkinek hatásköre meghatározatván, minden hatalom csak annyi erővel bírjon, hogy mást szabadságában ne gátolhasson. Ez nem megfajthatatlan. Nincs a szabadságra veszélyesebb, mint a zu viel regirung. Hol nincs fölrüházva mindenki hatalommal saját köreig: ott az egyed elnyomatik. A status magas potezáról nem ismérhetvén a helybeli viszo-

nyokat, jó tisztviselőt sem találhat a faluknak és megyéknek számára. A szabadsággal őröszszeszegyzethető nemcsak a községi, de megyei szerkezet is. Ha ezt Európa bölseiei megfajteni nem tudák, tán szóló fejteni meg. **József** csak privatim említé Pállinak, hogy a holt diák nyelv helyébe a magyar legyen közigazgatási. **József**nek minden magánlevele élete maga is bizonyítja azt, hogy ő nagy német volt.

Azt mondja érdemes barátja, nemzetiségünket csak a centralisatio óhatja veszétől meg. Miként áll a dolog? Ha látja, hogy minden megyében magyarul folyván a tanácskozás jegyzőkönyvei magyarul vezetettek, s mind ez nyilvánosan történik, látja, hogy minden megyegyűlés mintegy tűzhelye lesz a nemzetiségnek, melyből a világosság szétárad az egész hazán, — hiszi hogy ez a nemzetiséget terjeszteni fogja. De hogy miként terjeszse azt a hivatalnokhoz utasított miniszteri zárt levél: — ezt megérteni nem tudja. Azt vetik ellen, hogy a képviselők nem beszélendek magyarul a gyűlés alatt: hogy ime, Liptóban legközelebb is mi történt! — Szólok úgy van értesülve, míg a nemesség von részt a megyei tanácskozásban, ha a kis nemesség bement felső megyéinkben, azonnal tótul folyt a tanácskozás. A képviseleti megyegyűlésen ez nem történhetik meg soha, mert a miniszternek hatalma leend a törvénytelenül cselekvőt hivataloskodásától függeszteni. Hagyják meg a megyét mostani alakjában, a tanácskozás többször is más nyelvű leend. Tegnap mondá már hogy az eszköz megválasztásában nem esalhatlan: csak egyet kér, hogy senki ne tulajdonison e törvénynek democraticus irányt, mert annak egyéb célja nem volt, mint megmenteni a megyét s ez alapon a nemzetiséget.

Ki azt vitatja, hogy a nemesség legyen ezután is a megyealkotó eleme, az roszul számít, mert ép a megtartni kívánt nemességet veszélyeztetni személyileg és vagyoniilag egyiránt. Az urbéri megszűnt haszonvételek értékét evaluálni kell kármentesítés végett. Az evaluatio csak megye utján történhetik. Adják az evaluatiót nemesi kézbe, — oly ropant somma terjesztetik az országgyűlés elé, hogy a képviselők gyűlése azt fogja reá mondani, „nem tudnak semmit.“ Ezt szóló elkerülni ohajtáná. Az adó kivetés novemberben elkezdődik, az adatok revelatiója a nemességtől függvény, oly kulcsot adnak elé, hogy annak borzasztó következtései lennének. Mert az bizonyos, hogy az aránytalanság miatt őröszszeszűközések támadnának, mitán az egész hazát vérbe borítaná. —

Ki a nemességet megtartani kívánja, csak úgy éri el célját, ha a megyét népképviseletre basirozza. Ha jelen törvényjavaslatot célszerűnek nem tartják, am vessék föltre, helyette mást lehet indítványozni: de a kérdést szavazat alá ne eressék, mert ezáltal némelyek mintegy áldozatul jelöltetnének ki: Ki a mostani állapotban akarja megtartani a megyét: azon miniszternek merészségét nagyra becsüli, ha e mellett felelősséget vállal. Az olly miniszter előtt fejet hajt, ki ekként a jelen országgyűlésen hozott törvények végrehajtását biztosítja. Jelen javaslatnál szóló jobb módot nem talált, sokat gondolkozott fölöle, az intelligenciát kíváná ugyan a megye gyűlésen képviseltetni, de annak definitióját nem lelte meg. Mert ha csak az írást, olvasást s 3 iskola végzését vesszük is intelligentiául, a nemesség tetemes része kinarad a gyűlésből. A nemesség mellett községi képviselők sem egyenlítik ki a dolgot, mert például **Csanádnak 10—12** községe küldene legfőlebb **72** képviselőt, s ezek mit tehetnének **900** nemes ellen? — Nem látott egyéb módot a tisztán képviseleti alaponál. Ki jobbat tud, ajánljon, csak ne szavazzanak, mert ez által a nemesség ellen szavazók, áldozatul designáltatnának. — Gondolkozzanak, hogy a czél elérthessék: de a jövő országgyűlésre halasztani ez ügyet lehetetlen. — **Jo z i p o v i c s.** Kimondák már máskor, hogy senkitől jogot elvenni nem akarnak; nem bánja, ha mindenkire kiterjesztik is a jogot, de kimondani ő nem meri, hogy azon nemesség, melyel a zsarnokság ellen anyyi éven át küzdött, kik őt ide küldék, — a megyei gyűlésből kizárassék. Gondoljanak ki valami jobbat: de ő nem lesz olly gyáva, hogy a nemesség kizáratásába beleegyezék. — **S z e c h e n y i.** Megvan győződve, hogy a nemzetiséget Pest köv. javaslata nélkül megmenteni nem lehet. A különbség közük csak az, most kell a javaslatának t. vénybe menni, v. jövő or. gyűlésen? (Most most!) olly körülményekben élünk, hogy mindenkinek tetszeni lehetetlen: azért mondja ki mindenki véleményét bátran. — **V o t i -** **satió** ő sem akar, nem mintha félne a veszélytől, mert az jöhet mindig, s arra ő akármikor készen áll. (Eljen!) Ezután a városi követek felé fordult szóló, némi kegyeletes emlékezetet szándokozván gerjeszteni bennük: természetesen mert félt szavazataik eredményétől. — Sokan kiáltozák, hogy a pesti indítvány fogadtassék el. **Battyhány** miniszterelnök — úgy mond — ez életkérdés fölött, collegiái ketteje egymástól véleményben eltért, a kiegyenlítés ohajtandó mert különben a miniszterség egy része visszavonulni kénytelen leend. **J a -** **v a l j a n a k** egy közép utat, hogy mindenki megelégedjék. E nyilatkozatnak azon hatása lón, hogy — az ügy zárt tanácskozásba vitetett még az nap 5 órákor, melynek eredménye

tudva van. — Mielőtt szétoszlott az ülés, néhány a fördéktől viszszerült üzenet olvastatott föl.

April 6kán reggeli 10 órákor tartott ker. ülés részletei. — **Szentkirályi** fölolvasá a kapcsoló részokról szóló határozatot, melybe, mivel néhutt csak Horvátország volt megemlítve **Bunjik** mindenüvé a kapcsoló részek kifejezést kíváná igtattni; e prókátoros aggalódzás méltó boszonkodással fogadtatott, mert Horvátország követe csakugyan oda látszék irányzani, hogy legalább papiroson szakdhasanak el az illyr atyafiak Magyarországtól.

Ezután kérdés tétetett az iránt, vajjon akarnak e rendek magyarátába ereszkedni azon törvénynek, mely az urbéri viszonyok megszüntetéséről szól? különösen a szőlőkre kiterjednek e a törvényt? — **Altányosan** mindentől „nem kell semmi újabb magyarát“ — hangzott; némelyek azonban, mivel ez iránt tegnap a miniszterelnök intézett kérdést a táblához kaptak az alkalmon s örömet elmagyarázgatták volna a törvényt, míg nem **Deák Ferencz** azzal vágta utját az e részben fölmerülhető bajjólátu vitának, hogy a bíró a már megalkotott törvény szerint itélni fog az előkerülő és érdembeli kérdések fölött, megfogja különböztetni az urbéri természetű tartozásokat a nem urbériektől; — ha pedig még is akarnak valamit határozni, am várják meg — úgy mond — a holnap megérkező miniszter-elnököt, vele értekezendők a dolog fölöl.

Ezen is átesve, a megyei tisztválasztások iránt előterjesztett törvényjavaslat fölött kezdetelt meg a vita. Némelyek a tisztviselők helyettesítését nem a főispánra, de a bizottványra kívánták bízati, az első alispánágot pedig tisztújítás által vélték betölthetőnek, — ezt cselekvendők az esetben is, ha az egész tisztú kar lemondana még a jövő országgyűlés előtt, — i. i. a törvény csak ezen időre rendelkezik ideiglenesen, állítván a jelen közgyűlés helyett egy vegyes elemű bizottványt, melynek föladata volna mindaz, mit közigazgatási tekintetben a közgyűlés tön. — Illy ellenvetések következtében **Deák Ferencz** szólalt föl, mondván: A legközelebbi átmeneti hónapokról csendességet kívánunk, jelen állapotunk nem normalis, rendelkezni kell tehát, hogy minél kevesebb zavar támadhasson. Ezért javasolhatik a közgyűlés helyébe bizottványt. Azt mondják, a tisztviselői kar in corpore lemond; lehet, de nem valószínű. Ez előtt is midőn illyesmi megtörtént, mielőtt a tisztújítás megtartathatott, köteleztetének a lemondók folytatni hivatalaikat: ezután is úgy leend; vagy pedig mivel erre fegyverrel senki nem kényszeríthető, helybők a zavar eltávoztatása okáért surrogatlatni fog tisztviselő. — Mert ugyan ki rendelje meg a restauratiót? az eddig divatozott közgyűlés? no ugyan szép módot keresnének ez által a zavar eltávoztatására; a választvány? — még ez az őröszszeszírást teljesítheti, azalatt beköszönt a jövő országgyűlés, mely egészen másképen intézkedendik. Gyakorlatilag egyéb lehetőség nincs, mint a jövő törvényhozás őröszszeszülése a megyei közgyűléseket föllüggeszteni, minden tisztújítással együtt, s ha ez alatt pótlani kell a tisztviselőiséget, ennek véghezvitelére a főispánt a bizottványal egyetértőleg felhatalmazni. — Bizodalatlanságot emlegetnek? a népben nem lesz több bizodalom akkor, ha nem a bizottvány nevez, hanem a kortestömég választ tisztviselőket. Egyébiránt az első alispán helyébe mást választani szükségtelen, teendőit a másod alispán is elvégezheti: a kisebb tisztviselőket pedig könnyű surrogálni, sőt akkor sincs baj, ha helyük üresen hagyatik, — történt az már máskor is, ezer módja lévén a megyének pótlani azon teendőket, melyekre nézve a tisztviselői szék üresen maradt. — Ezeknél fogvást pártolja a törvényjavaslat. — E beszéd végeztével vezetették be **W e s e l e n y i** s a hallgatóság zajos éljenzéssel fogadta a világtalan szabadságajnokot. —

B e o t h y az unióra nézve törvényjavaslatot nyújt be, ugyanezt teszi **Deák** a partiumok iránt, mely törvényjavaslat **Kossuth**ól származott, és mivel most Bécsben időzött, némi közügyek kiegyenlítése iránt, — helyette **Deák** nyújtá be a javaslatot. — **Kinyomatni** rendeltettek. — **B a r a n y a i** **Kassa** város kívánatát adja elő, miszerint a zsidók vallásuk titkai föllődözésére kényszeríttessenek, ha polgárjogban részesülni kívánnak, ha pedig a fölfedezést macacsul megtagadnák, az országból utasíttassanak ki. — Ez emjérvár bizodalmat szavaznak az országgyűlésnek. — **S z e n t k i r á l y i.** A törvények contrasignálása iránt fölíratú javaslatot nyújtott be, miszerint a jelen országgyűlésen alkotott törvények már a miniszterelnök által irassanak alá. — **Köz helyesléssel** fogadtatott.

P i u k o v i c s **Bács** megye részéről az országgyűlésnek bizodalmat szavaz. — Ugyanezt teszi **K e n d e** **Szatmármegye** nevében. Együttal küldönek azon ohajtását fejezi ki, hogy egy generalis quittel szüntessék meg az ősiséget a sicuti possidetis nyomán, töröljék el a senioratusokat és majoratusokat is egy füst alatt.

Ezután a vallágyenlőség ellen nyilatkozó förendi válsz olvastatott föl, mely méltó boszonkodással fogadtatott, a förendek minden okadatolás nélkül egy clausulát akarván

a' javaslatba tenni, mely a' clerusnak elégnél több alkalmat nyújtott volna oda magyarázgatni a' dolgot, hogy a' catholica vallás tovább is praedominans maradjon.—A' rendek azonban laconice vették a' dolgot, 's maradtak előbbi határozatuk mellett, mi rögtön országos ülésből a' főrendeknek visszaüzentetett. A' többi kerületben megadatott tárgyak is hitelesítették az országos ülésben. 'S ezzel a' délelőtti ülésnek vége szakadt.

Pest, april 18án.

A' mozgalom szelleme még nem nyugodott el, hatalmas keze minden elemeket fölráz, hogy egyszerre végezze be azt, mit csendes időben félszázad szorgalma hozhat létre csak. Tegnap az iparosok leggyűlése a' muzeum terén, elősorolva kívánataikat, melyek leginkább a' mesterekre vonatkoztak, mert a' privilegialis czéh árnyékában kényelmes volt az élet, lévén ki helyettük dolgozzék, míg ők a' sörös asztaloknál pipázták el az időt.

A' segédek leginkább a' czéh nyomasztó bilincseiből akarnak szabadulni, egyuttal azonban több fizetést kevesebb munkáért követelnek.—Petíciójuk a' miniszteriumnak adatott be, honnan valódi igazság bakaik orvoslatát bizton remélhetik.

Örvendő tapasztalók, miszerint az iparosoknál az értelmiség elhanyagolva nincs, a' szőlők némelyike józan gondolkodást tanusítva, eszméit szabatosan adja elő.—Hinni akarjuk, hogy a' követelt szűn időt is értelmi művelődésükre kívánják fordítani, mert a' mulatozásra naponkénti órákat csak a' henyé unatkozók keresnek.—Sajnos volt tegnap este is látunk, hogy némelyek az ünnep méltóságát józansággal nem emelik. Barátim! a' szabadság, korhelyesség számára soha sem viruland. Különben a' többségről csak a' legjobbat mondhatjuk, azonban nem ártand, ha némely zabolátlanabb hajlamot ők maguk rendre igazítandának, hogy az egész fiataltság becsülete tisztán ragyogjon a' világ előtt.—E' jószándokból eredt figyelmeztetést vegyék ügyökíránt vonalmunk tanúságaul.—

Szinte tegnap délután gyűlt a' városháznál össze a' polgárság, hogy némelyiket közlelő érdekelnél látszó ügyet rövid uton elvégezhesenek.

Igy lón, hogy keserű kifakadások kíséretében az egész tanácsot mint bizodalomra érdemtelten hivataloskodástól felüggesztetni, 's helyébe a' tisztújítás ideiglenes választványt nevezeteni kívántak. Az eddigiekből egyedül Rottentillert tartván meg, főpolgármesterül kikiálták, Kacsócsot pedig ajánkozására jegyzőségében továbbra is megerősíték. Az incolatust nem bíró zsidóság kiűzetését is követelék, megkérvén eziránti intézkedés végett a' miniszteriumot.—Mit fog határozni a' miniszterium? nem tudjuk, alkalmasint figyelmeztetni fogja az illetőket, hogy most már nem a' polgárság, de a' pesti közönség, az melynek a' tisztviselők elleni kifogása nagy figyelmet érdemel.

Nem akarjuk mi védeni a' tanácsot, mert ha rajtunk áll, a' régi rendszer embereiből egyet sem tartanánk meg: de lehetlen, hogy azon csalódási fátlyolt szét ne tépjük, mely a' régi világ embereinek szeméről magától lehullani sehogy sem akar.

A' nagyérdemű polgárság szörnyen elmaradhatott a' kor újabb mozgalmaitól, hamég ma is azt hiszi, hogy mint kaszta folyhat a' közügyekre be. Másnak is van a' dologhoz szava, pedig ép oly nyomatékos, mint akármelyik hatalmas polgáré.—

Ne rösteljenek a' törvénybe pillantani, van ám ott valami olyas, mintha a' tanács és képviselők választására szavazni jogosítanék mindaz, ki a' városban lakva bizonyos ott megírt qualificatióval bír.—Innen igen természetesnek látszik az, hogy hát a' tisztviselők letétele sem függhet egy kasztól.—És pedig tisztelt urak, nemcsak az eddigi Wahlbürger, de a' többinek privilegialis állása is megszűnt. Ők most ép olyanok, mint az, ki a' 23ik tez. értelménél fogva csak most lón választóvá. Ezek pedig róluk nélkül csak nem engednek ám rendelkezni. Minden tisztviselői detronizálás csak az ő hirokkal megegyezésökkel történhetik meg. És mi igen számosan vagyunk, mégis csak tudunkra sem adák, mi czéloztatik a' városháznál.

Jó lesz mielőbb kiábrándulni, mert a' monopolium a' politikai jogok gyakorlatánál többé nem divatos. Sajnos az igaz, de úgy van: jövőre ne feledjük el.

Ismételjük, miként a' világ minden kincséért sem szeretjük az ő rendszer embereit, tehát a' tisztelt tanácsnok urakat sem fogunk megtartani: de tudja manó, miként van, még a' jót sem szeretjük nyakunkba tukmáltatni, csupán azon egyszerű okoskából, mert jogainkhoz ragaszkodunk, szavazatunkat praecoccupáltatni nem engedhetjük senki fia által.

Ajánljuk magunkat. Egy válszó.

Pest, april 19kén.

Iparosink, 's alsóbb rendű polgárságunk lázongása folyvást tart; ma reggel nyolcz órákor a' szabadságtéren népgyűlés tartatott, melynek fő kívánatai voltak, hogy a' zsidóság azonnal kergettesék ki a' városból, hogy házbér legalább

egy évnegyedre ne fizetessék, sem pedig a' házmesterek a' kapunyitási kétgarast ne követelhessek mástól, mint az illető háztulajdonosától. E' kívánatok azonnal mint határozat kihirdettének, 's a' zsidóság három nap alatta bel-és Leopoldvárosokból ki fog takarodni, mint mondák.

El kell szomorodnia a' jobb kebelnek, midőn a' század humanitásának szelleme fővárosi iparos közönségünk által illy miveletlenül támadtatik meg: de egyszermind komoly hangon viszszautasítani ama meggondolatlan, 's velő nélküli utcaai állításokat, mik szerint azok, kik a' zsidókat pártolják, hazaárulók. Hova vezet ez uraim? oda, hogy mi is önöket viszont hazaárulóknak tartjuk, kik a' hazát épenakkor akarják fegyverfogható emberitől megfosztani, midőn a' világviszonyok bonyodalma miatt arra legfőbb szükségünk van. Mi azonban e' viszonzást nem tesszük, hanem hiszszük, hogy a' polgárság egész Magyarországot e' mivel században hasonló követelésével megbélyegezni nem fogja.—

A' radical körnek osztályában vagynak zsidók, és azok ott is fognak maradni, mert ha a' kézműveseknek tetszik az emberjogok szentségében gázolni, a' radical kör elveihöz híven—fogja is, akarja is azt megvédeni.

Délután 5 órára népgyűlés van hirdelve, mikorra egyszermind a' nemzetőrség is fegyverre szólítottat.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

Tolnamegye. Apr. 3ik napján rendkívüli közgyűlés tartatott, a' számosan összegyűltek miatt az udvarban a' szabad ég alatt délelőtti 10 órákor vette kezdetét, elnöklő alispánunk kijelenté, miként a' gyűlésben most már hála az isteni gondviselésnek! nemcsak a' nemesség, hanem a' nép is részt vevén, először üdvözölte elnöki székéről a' helységek képviselő elöljárókat. Ezután olvastatott egy póstán köveleteinkől érkezett azon jelentés, mely a' bennünk méltán keletkezett terhes aggodalmakat eloszlatá, mellékletben apost. királyunknak a' miniszterium alakítást tárgyazó 's fens. nádorunkhoz intézett kir. legkegy. levelét küldék meg, mi harsogó éljennel fogadtatván Bartal György főjegyzőnk lelkes indítványára fens. István nádorunknak, ki lankadni nem tudó türelemmel, magas közbejárásával hathatósan működött, és rövid idő alatt elfelejlhetlen emléket vésett minden honpolgár szívébe, hálafelelővé intéztünk. A' mult levelemben említett és ezen közgyűlésben hagyását váró csendre felülvizsgáló választványok megerősítetvén, eljárásuk helyesletett, örömmel értettük ezen jelentésből, hogy a' nemzeti őrsereg az egész megyében naponként szaporodik, és telkesen fogván felhivatását királyához híven a' csendre és belbátorságrasikeresen felügyel. Az uriszékek megszűntével, minthogy a' perek a' törvényszéki bírások alá tételnek által, törvényszéki tagok nevezettek, kik a' törv. intézkedéseig folytonosan együtt üljenek és az igazságot kiszolgáltassák, a' központi választvány pedig megbízatott, hogy a' távolabb lakó perlekedők könnyebbsége végett a' folyamodások hová leendő benyújtása, az illetőknek kézbesítése mikép történhetése tekintetéből egy tervet készítsen és nyújtson be. Elhunyt simontornyai járásunk jölelkű főbírájának Rizsolyi Eduardnak hamvaira, hosszas működéseért jegyzőkönyvünk áldást esedezik mindenhatónkhoz, helyette a' nemesség és nép által a' megyében és tán az egész országban a' legelső polgár főbíró Fördös István kiáltatott ki, mintegy kiszakítván törvénykönyvünk ből a' judex nobilium nevezet. Főispánunk is irt egy levelet, de mivel ez senki sem kísértefigyelemmel, a' zaj között tartalmát ki nem vehettük, a' végén meghallottuk miként egy hang ezt örvendetes tudomásul kívánta vétetni, a' közhangulat azonban erre csak az egyszerű tudomás ítéletét mondotta ki, mint ő tett hivataloskodása fénykorában több megyei körvél úján hangosan panaszolt hazánknak sérelmeivel. April elején csakugyan nincs helye az erdőpusztításnak, és ha Győre helység folyamodásának azon kitétele igaz, mely szerint földesuraságtól a' pécsi püspöktől télen erdejökbe drága pénzért sem kaphattak tűzfát, most pedig az erdőnek minden részében villog a' könyörületlen fejsze, úgy előre ki merjük reá mondani az erdőpusztítás vétkét, és hiszszük is, hogy a' kiküldött választvány erélyesen fog föllépni és e' merénytől az uraságot eltüntet. A' mult közgyűlésben kijelölt apr. 17ki követelendő közgyűlés szinte meg fog tartatni r.—l.

Fejérv. megyének april 3án 16 alispáni elnöklet alatt tartatott évnegyedes közgyűlésében felolvastatott az országgyűlés követek jelentése, 's azok kapcsában megküldött törvényjavaslatok; ugyanakkor hirdettetett ki a' felelős magyar miniszterium ügyében kiadott 2ik k. kir. válasz, mi nagy lelkesedéssel fogadtatott. Ezen közgyűlés valódi népgyűlés volt, megyénkbeli minden helység képviseltetett.—A' részvevők nagyszáma miatt a' közgyűlés az udvarban tartatott.—Nádor ő fenségéhez hathatós közbenjárásért hálafelelővé határozunk. Istvánt, a' kir. helytartót a' nemzet a' haza reményének czimezte, Istvánt a' nádort a' nemzet, a' haza újja teremőjének méltán nevezheti. Továbbá bizalmat szavaztunk a' miniszterelnöknek 's társainak, így szinte az alsó táblának 's követeinknek. Végre mind az, mi Pestmegye legközelebbi mult

közgyűlése által végzésbe vétetett, nálunk is határozattá vált. Másnap csak a' legsürgetőbb jelentések 's folyamodások vétettek föl, a' relatiók majus 1ső napjára halasztatván.—A' magyarálmási zavarok megszüntettek, — jelenleg Egresen és Soponyán vannak nyugtalanságok. — Megyénkben is van csendre ügyelő bizottság, mi fontosabb kérdések alkalmakor a' városi bizottsággal egygye olvadva működik. Nemzeti őrseregünk mind a' városban, mind künn a' megyében naprunapra szaporodik. Leirhatlan volt ingerültségünk a' miniszterium iránti 1ső kir. válasz érkeztekor, mi mindenben Pestet fogtuk volna követni, kimondottuk: hogy e' vérrel szerzett 's vérrel ez időig fentartott haza javáért, vérünket is készek leszünk áldozni. Fejérvárt a' fővárossal ezután futárok fogják összekapcsolni, mindenkép egyesülni akarunk, mert egységben van az erő, már pedig nemzetünk átalakulásához erő kell. Lelekesültebb kebellet sehol nem karolják fel a' pesti eseményeket, mint ép nálunk. Mi martius 15két a' nemzet újja születése nagy napjául tekintjük 's erős keblünkben a' hit, hogy e' nap, míg csak e' szép földön magyar lakik, ünnep leend, és méltán, mert a' fővárosi nép megszentesíté a' martiusi napokat. Azt mondják Buda-pest az ország szíve, soha inkább nem tanusítá ennek valóságát a' főváros, mint ép a' lefolyt napok alatt; mert hogy az ott uralkodott szellem ugyancsak a' nemzet érzelmé volt, valóság: miután legnagyobb lelkesedéssel fogadtatott országszerzte a' budapesti 12 pont. Igaz, sokat köszönhetünk a' nemzeti képviselők munkásságának, de annyi bizonyos, miszerint ők annál biztosabban léphettek egész erélyességgel föl, mert Budapest, pezsgő magyar vérrel, ifju erővel 's lángoló honszeretettel fegyveresen állott mögöttük. 'S bár nem mutathattok fel lelkes fiak júliusi oszlopát, de az általatok emelt martiusi szellemoszlop, a' júliusi oszlopnál sokkal dicsőbb, mert míg a' júliusi oszlop polgári vér homályosítja, a' martiusi szellemoszlop hirdeti, hogy a' barbárnak nevezett magyar nemzet sértett jogait és szabadságát vértőlkül vítta ki! 's ha e' nemzet a' külföld által ismert, szeretett és tisztelt leend, e' tiszteletet és szeretetet a' martiusi napoknak köszönheti.—Jó szomszédok budapesti nép! isten áldjon benetek szent lelkesedétekért! dicső nemzedék! mi büszkéek vagyunk erélyetekre, 's örömmel ismerjük el, hogy fáradtatok 's izzadtatok olly gyümölcsökért, melyekből nemcsak ti, nem csak mi, hanem az egész nemzet fog részesülni!

Zsombory Ede.

Mármaros-Szigeten mart. 30kán Sörgönyileg küldött újabb eseményekre nézve főispáni elnöklet alatt ma tartatott rendkívüli közgyűlésünk. Itt a' legnagyobb lelkesedéssel fogadtattak az újabb intézkedések 's elnökünk bizodalomra hitta fel a' megye hűségét ezen már életbe léptetett intézkedések iránt, melyek a' legmerészebb vágyakat is meghaladva az összes nemzet olly rég melengetett ohajtását foglalják magokban, 's előre is örültünk Magyarország nagy jövődjének 's ha szinte illyes lépésektől az érdekek feláldozása elnem válható, senkitől panaszt nem hallunk 's mindenki örömmel alárendelte lehető ellenkező meggyőződését a' sürgető szükség és okos politika parancsainak, 's legódonyszerűbb táblabíráink is lelkesedéssel teltek el a' csak álomnak képzelt nyereségek fölött. Ő felségének e' nemzetünk iránt mutatott kegyességeért hálafelelővé küldöttünk 's kijelentettük, hogy e' megyének minden fia halni kész a' dynastiaért és a' monarchia egységeért István nádorunk nevé mindenkoron kitörő éljenzések követik, és szinte ő fenségének is küldendő föliuratunkban kijelentendjük, hogy mint e' nemzet újja szülőjének osztatlan hálaával adózunk. Az új miniszter-elnöknek színt ez alkalommal megyénk részéről bizodalmat szavaztunk, és e' pályáján biztosítottuk, hogy intézkedéseit bizodalommal kísérendjük, 's eddigi önzés nélküli küzdéseért esküvőnkéért a' legnagyobb méltánnyalással viseltünk, egyszermind követeinknek megirtuk, hogy az ország jóllétét belátásuk szerint továbbra is eszközöljék. A' belbátorság biztosítására nemzeti őrség alakult 's azok a' rend és csend fentartása fölötti örködést már teljesítik. Midőn e' sorokat írom, a' város teljesen ki van világítva 's egész megyében csak magyar czimer 's nemzeti színek láthatók, 's mintegy varázsvessző ütéseire minden felekezett, párt, casta elenyészett, testveriség uralkodik mindenütt, 's a' honért 's fejedelmért áldozatrai készség. Mint közlő tartozom a' nyilvánosság előtt kijelenteni, mikép arra nézve, hogy megyénk az utóbbi 3 év alatt a' haladási pályán olly következetesen haladott, 's köztünk rend és béke olly nagy mértékben uralkodik, főrésze van kormányzónk igazságszeretetének és pártatlanságának, ki még akkor is, midőn a' pártoskodást a' kormányzók kötelességöknek tekinték, e' részben független volt 's közülünk meggyőződéséért senkit sem üldözött, sem mesterséges fogásokkal a' haladási párt megbuktatására nem iparkodott, azért uraim igazságot kérünk. Szölliősi Balás.

Liptómege. Martius 28kán tartatott közgyűlésünk egy olly jelenetnek színhelye volt, melyet Magyarországnak olly dicső pontoni állása, épen most, midőn kedves honi nyelvünket minden igaz hazafi által ohajtott magas polczra nem kis akadályokkal küzdő fáradozások által fölemelni sikerült; midőn gyűléseinkben más nyelven alig hallánk már valakit

fölszólamlani; 's midőn számos tót falunk lakosai is magyar közönségekkel kezdék üdvözölni az utast, távolról sem gyanított, 's melly mindenkire oly meglepő, mint kivált jelen körülményekben nagyon váratlan volt. A' panslavismus számos hősei ugyan is ezen közgyűlésre megjelenvén, az általok tartott hoszszas tót szavallások között egy petitiót nyujtának be a' megye közönsége elébe, mellyel Magyarország minden megyéiben, bármilly törvényhatóságok előtt, sőt országgyűlésen is kizárólag csak a' tót nyelvet kívánták tanácskozási nyelvvül használtatni, 's így ezt diplomaticus nyelvvé tenni; a' megyét ezen kérelmek pártolására, többi megyékkel közlésére, sőt országgyűlési követeknek ez értelembe utasítására is megkérvén. Ezen kérelemnek többi megyékkel leendő közöltetését a' közgyűlés végzésileg ki is mondá, de hála az égnek: ezen a' horvátoknak belügyei elintézésénél is egyedül a' magyar nyelv használhatását követek által pártoltató Liptónak szellemével egészen ellenkező — végzés teljességbe nem ment, mert miniszterelnök ur megyénk fáradhatlan helyettes alispánja által ezen körülményről rögtön sebes postán tudósítván, ennek következtében a' számos évig megyei szolgálatokba hivataloskodott, ezen hivatalokra mindenkor közfelkiáltással választott 's most is a' lip-tói rendeknek régi irántai ragaszkodásukkal 's szeretetökkel büszkélkedhető kincstári ügyész Th. P. a' miniszterelnök ur által a' panszlávok lecsillapítására sürgönyáttal fölszólítottván ezen közszeretben álló egyednek, helyettes alispánunknak, L. J. lelkes főszolgabíránknak 's néhány a' közjónak előmozdítását szinte szívükön viselő hazafinak sikerült: a' panszlávokat főnebbi kérelmek visszavételére 's a' hozott végzés sikerítésének eszközlésétől elállásra birni 's így Liptó megmentetett a' kétes színbeni állástól; megmentetett azon reá nem igen kedvező véleményétől 's méltó nehezeltéstől, melly reá a' főnebbi kérelemnek többi megyékkel közlésével mondhatni minden megyébe váraozandott. — Ezen közgyűlésből: az urbéri viszonyok és a' papi tized megszüntetése, valamint a' közös teherviselés iránt alkotott törvényjavaslatok a' községekkel közlése végett kiküldött választványok minden községekben nagy pompával fogadtattak 's helységről helységre nemzeti zászlókkal kísértettek. — Aprilis 6kán tartott rendkívüli közgyűlésünkön, Liptó rendi őfelsége a' felelős magyar miniszterium iránti másodszori k. leiratát hálás érzettel fogadták; az urbéri viszonyok 's papi tized megszüntetése iránti k. k. válasza nézve, az országosan egybegyűlt rdek határozatát magokénak elismerik; a' követeknek népképviselőt alapjáni választása iránti törvényjavaslatra nézve azonban követünket sebes postán utasítottuk: hogy Liptó megye—kivált Tornamégye Miskolcz és Kecskemét irányában—két követet keveselvén, részére legalább 3 követet kieszközölni törekedjenek. — Megyénkben legnagyobb csend és béke uralkodik. Az országgyűlés befejezéseig minden esütörtökön rendkívüli gyűlések tartatandak.

Detrich Flór.

KÜLFÖLD.

A' bécsi kormány a' piemontiak részéről legujabban azon tudósítással örvendeztetett meg, miszerint azok a' háborut tengeren is viselni az osztrák hatalom ellen nem szándékoznak, — mit eléggé bizonyít azon tény is, hogy az osztrák lo-bogók alatt evező kereskedési hajók mindedig legkisebb akadállyal sem háborítottának. Erre a' bécsi kormány részéről válaszképen kijelentett: mikép Ausztria a' Sardiniávali háborut se nem kívánta, se nem idézte elé (?) sem pedig azt nem kezdette, csupán a' jogszerű szükség szempontjából a' vatkozott abba, 's e' szerint minden olyan ajánlatokba szive-

sen beléegyeznek, melly az előidézett rossznak megszüntetője lehetne. — A' nápolyi önkényes sereg vezérnöje Trivulzio-Belgiojoso hercegnő april 6án érkezett meg táborával Milánóba. — A' milánói ideiglenes kormány f. hó 5kén kiadott rendeleténél fogva mindazon javak, mellyek mart. hó 18ig az ausztriai császári család birtokában voltak, legyenek azok akár ingók, akár ingatlanok, zár alá vétetnek. — A' római szabad sereg is mintegy 10—15 ezernyi fegyvertelen ember — igen nyomoru állapotban szinte Lombardiába érkeztek. — Zara tengeri város a' velencei köztársasághoz mondatik csatlakozottnak, 's e' tettét nyilván is jelképezendő, a' nevezett republica zászlóját kitűzte. A' katonaság közbelépett, minő eredményel? még nem tudni.

Gyulai táborvezér Trieszben nagy munkásságot fejt ki az osztrák tengeri erő mielőbbi kiállításában.

Hiteles forrásokból merített tudósítás után a' bécsi lapok említik, miként a' belügyi miniszter a' tartományoknak adandó alkotvány szerkesztésével foglalkozva, annak alap-pontjait a' Bécsbe összegyűlt tartományi küldöttekkel közlé, kik azokat a' legszabadelvűbb nézetből merítettek találván, reményöket fejezik ki, miszerint a' népek annak törvényé szentesítésével meglesznek elégedve. Főpontjai: a' politikai és polgári jogok egyenlősége valláskülönbség nélkül; minden polgárnak a' törvények előtti egyenlősége, 'sképessége a' községi, 's statushivatalokra; teljes szabadsága a' vallásgyakorlat—személy—szólás—és sajtónak; szabad kérelmezési és társulati jog; a' fegyverjogok, és kötelességek egyenlősége; az igazságügy függetlensége; nyilvános és szóbeliség a' törvénykezéseknél, 's eskütszük a' bűnvádi eljárásoknál; végre a' népképviselői elvre basirozott alkotvány két kamarával, ezen kamarának eldöntő befolyása a' törvényhozás és a' nép megadóztatásába, kezdeményezési jog, 's miniszteri felelősség 'stb. E' pontokat az idő érlelte meg a' népek és trónok megerősítésére, 's azért közös a' remény, hogy valamint egy részről az eddig alkotványtalan örökös tartományok e' pontokban mindennapi imádságuk teljesülendőségét látván annak kivételére minden becsületes eszközzel küzdeni meg nem szünetendek: ugy más részről a' dynastiának is érdekében van minél erősebb népek által környeztetni, 's a' szerint ezen alapvonásit az alkotványtannak kegyelmes hozzájárulásával valósgos éltető elemmé tenni.

ANGLIA. Londonban a' dolgok épen oly arányban fejlenek, mint Párizsban, nem kevesebbre törekszik a' nép, mint a' királyság lerontására, az alsó és felső házak szétbomlasztására; ennek okáért a' kormány a' Dowerből nagy mennyiségben löfgyvert, 's kardokat osztott szét a' rendőrség közt. — A' dublini 's irlandi mozgalmak nyiltan a' republica mellett vagnak, Mitchells John és követőinek jelszava: éljen a' republica; a' legroszszabb fegyver is a' legdrágábbban fizettetik; közönséges fegyver—hosszu esákány.

NÉMETORSZÁG. Wilhelm porosz k. hercegnek Londonba vonulása Berlinben azon gyanut támasztá, hogy a' berlini kormány Oroszországgal jelenleg Londonon át e' gyűlölt ember által levelez, 's hogy az újabb kor által vérral kivivott szabadságnak a' régi nyomasztó állapotba visszaerőtetése céloztatik. — April 10kén a' porosz országgyűlés, melly a' nép rokonszenvét legkevésbé sem birta, eloszlott; a' népképviselő törvényhozó gyűlése maj. 22kére határozatván egybehivatni. —

A' német tartományokban az elégedetlenség napról-napra növekszik; a' frankfurti előleges gyűlésen a' republicanusok ugyan még kevesen voltak, 's így a' császári eszmét pártolók ellenében nem állhatának meg, azonban az újabb fejlemények mindig többsé több követőt gyűjtenek zászlók alá,

gy—hogy a' teljes gyűlés egybejövetelkor a' republ. nézeteknek diadalt remélnék; eddigi kevesebbségöknek legfőbb oka volt azon híresztelt félelem, hogy a' republikan. eszmék pártolásával a' szövetségbe anarchia lépne, mit azonban a' közel Franciaország élőképe hatalmasan czáfol. Hecker és Struve mint a' köztársasági választvány tagjai, mindent mozgásbatesznek elveiket győzelmesekké íglatni, apr. 6án e' czéliből a' Wilhelmshadi nagy népgyűlésre rándultak. Hasonló gyűléseknek, 's a' korlátatlan sajtó nyilatkozatának a' német kormány előtt mindinkább több respectus adatik, így Wilhelm határ gr. hadminisztersége ellen egy népcsoport bizalmatlanul nyilatkozván, azonnal letévő tárczáját, 's mivel a' constanci röpi- rat ót mint népszerűten embert bizalomra nem méltónak állítá, rögtön a' Sik számu hadtest parancsnokságáról is lemondott; Donaueschingben szinte vagy kilencz ezer paraszt gyűlt össze 's Beck miniszternek lelépését követelte, ugyan illyet követeltek a' stuttgartiak Maucler kormánytanácsi elnökre nézve 's a' király engedett e' kívánatnak 's tán megis nyugtatva volna a' népet, ha e' gyűölt emberszámára a' nép erszényéből fizetendő 4000 pft nyugdíjt nem rendelt volna. Mind-ezekben a' köztársasági elvek nyilatkoznak, 's pedig diadalmasan. — Frankfurtban három tanuló a' gazdag Rothschildet látogató meg, kérvén tőle segélypénzt, hogy Schlezwig Holsteinba utazhassanak; a' pénzkirály azon válasszal utasítá el a' kéroket, hogy „ő magais szegény ember“. A' tanulóktéhat fölsegelésére nyilvános aláírást nyitottak 's rövid idő alatt csupa batkákból két nagy zacskó telt meg, mellyeket egyjambor számár hátra illesztvén macskazene kíséretében elszállíták a' „szegény Ruthschild“hez, mint nagyszerű orsz. érdemeinek némi csekély eltsmerése jeleül. A' szegény Rothschildnek annyira szívére esett a' megtiszteltetés, hogy Frankfurtot odahagyni készül. Kölnváros apr. 7éről erélyes fölrást küldött a' porosz királyhoz, tiltakozva ennek azon visszaélése ellen, miszerint az országgyűlés, melly a' mostani viszonyok közt nem egyéb gunynál, még mindig saját érdekeinek simogatására usurpálja 's hogy ennélfogva azon képviselőket, kik ezen orsz. gy. a' szövetségi gyűlésre választott, mint nem a' nép küldötteit, el nem ismerheti 's azért az egész választást semminek nyilatkoztatja ki.

DÁNIA. A' dán hadsereg vezérei Holstein elleni hadmenetökben a' törökök szokását látszanak elsajátítani; a' helyett, hogy üterebe tapintának a' dolognak, inkább a' tekintélyesebb polgárok elfogatását vadászzák, minek azon szerencsés eredménye lón a' holsteiniakra, hogy Redsburg mellett a' dán előhad tökéletesen tönkre silányttatott. Ő felsége a' dán királynak Schleswig-Holstein polgárihoz kibocsátott proclamatiójára e' szokásos válasz adatik: „es ist zuspät“.

LENGYELORSZÁG. Posenben terjedt 's hitelesnek állított hír beszéli, miként Warsóban és környékén 500 orosz tiszt vettetett rögtön fogságra 's hogy több muszka dandár indulójában föltartóztatott, 's részint Warsóba visszavezettetett. Pleschenbol 7éről írják: miszerint aznap reggel a' lengyel katonaság támadóra készült, minden részről parasztszekerek, deszkák, rudak hoztak; az utczaköveket fölszaggattatik, hogy a' tett idejekor körül lehessen rendelkezni, torlaszok emeltek minden jelentekesebb városponatokon; délfele a' városba nyomult egy lengyel sereg, mintegy 2 ezernyi dzsidás, jól fegyverezve 's teljesen rendszeritve, őket követék a' birtokosok kaszásfegyvereseikkel oly mennyiségben, hogy a' város megtelt katonasággal, egyszersmind a' környék haderejének központjaul jelöltetik ki, 's habár nagy az erő, mellyel küzdenők kell, mégis elhatározatott: semmi porosz katonát nem bocsátani a' városba.

É R T E S Í T Ő.

1848.

48ik szám.

Gőzhajók járása.

Pestről Bécsbe naponkint, Győrrel kapcsolatban.

Indulásóra: reggeli 7 óra.

- Pestről Zimonyba minden kedden, lefelé Eszéken, fölfelé Titelen át.
- „ „ minden pénteken lefelé Titelen, fölfelé Eszéken át.
- „ Orsovára minden vasárnap, Galacz és Konstantinápolylyal kapcsolatban az oláh részen.
- „ „ minden csütörtökön, Galacz és Konstantinápolylyal kapcsolatban a' török részen.
- „ Odessába april 9 és 23dikán az ugyanezen napokon Orsovába induló gőzössel.

Indulásóra: reggeli 6 óra.

Szolnokból Szegedre minden kedden és pénteken reggel Szegedről Szolnokba minden vasárnap és szerdán reggel. Pesten; april 1jén 1848.

Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság főügynöksége. 6—0

Hirdetvény.

Buda főváros hatósága részéről ezennel közhírré tétetik: hogy e' város kebelében mai

Szerkeszti Helmezy Mihály. — Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, uri-utca 453. szám.

naptól kezdve bárány, juh, ürü, borjú és marhahúst szabad lesz mindenkinek, a' kijelölendő helyeken és megállapítandó rendőri szabályok mellett árszabás nélkül kivágni.

Kelt Budán, 1848. évi april hó 18. tartott közgyűlésből. Öffner Ferencz s. k. polgármester. Brandtweiner János hely. főjegyző. 1—3

Hirdetvény.

Sz. kir. Pestváros hatósága részéről a' f. hó 11kén kelt tanácsi hirdetvény viszszavonítással miniszteri k. rendelet következtében közzé tétetik: hogy a' Medárdnapí vásár minden in-nen támadható kereskedői bonyodalmak elhárításaul ezidén az eddigi szokás szerint, és így azon héten, mellybe Medárd napja esik, az elővásár pedig azt megelőző héten fog tartatni: jövendőre nézve a' magas miniszterium fogván intézkedni. Kelt Pesten, 1848. évi aprilis 18án. Rottenbillers. k. alpolgármester. Kacsokovits s. k. főjegyző. 1—3

Trattner és Károlyinál

megjelentek, 's az országban minden könyvtár és könyvkötőknél kaphatók:

Az 1848ki országgyűlésen alkotott Törvényezikelyek.

Egy függelékkel. — Áruk kötve 30 kr.

Dunavizállítás: Budán, apr. 17kén: 8' 4" 5" az 0 fölött.

vasárnap
Megjelenik
kesztő 's k
FOGLAL
nanczminiszte
leg Országgyű
közgyűlések
K ü l f ö
É r t e s í
M
Minden
mindenki ér
erejével, m
lelmében. M
Mig az ábrá
ralkodik föl
növesztjük
És mi
Minden
küzdünk, de
ha kimondá
hogy támas
zelnök őt a'
Szélté
rakunk, ne
mellyen meg
tük a' hatal
nyul imádjú
volna az. —
Csalo
Csak
delem hom
az emberne
győznie, ha
kon marad
vertük te fát
ismét lever
sokféleségé
Elkép
latára, gya
nyodik. —
Évezredeke
magunk abl
nak lehetet
Hogy
mellyet gon
gának fölép
a' világ fel
Meg v
eszméket,
is tudják ár
tében nem b
Megl
hatnak be,
merhessék.
Pedig
az ész és ig
mint a' szé
magában és
esillogvány
életben, a'
Azon
—mik az e
értvén az es
az emberbe
lökést, mell
megállani h
ja az erőt—
jagátjait, ha
masztó bilin
Igazl
tok nélkül,
sága könyv
hisz ez min
dön az emb
tudat ár a
le kell h
Maga
szerint sok
látszik a' re
épen ábrán